

Концерт (1936)

Антонич Богдан-Ігор Васильович

Горлянки соловейків плещуть, мов гобої,
у димі пахощів, в чаду лілейних куряв,
аж спів змінився в запах, мов за ворожбою,
розплився в квітний пил.

Це тільки увертюра.

На солов'їне гасло дружні перемови
усіх музичнодзьобих ста племен пташиних,
і ллється звук на звук, лиш у зозуль прамові
прадавній корінь “ку” у горде соло лине.

Самці й самички у зальотах і докорах,
в цівках пташиних горл, мов шорох срібних зерен.
У відповідь сп'янілим до нестями хором
спалахує червоним співом квіття терен.

Мов бризки піни з зір, ряба оркестра квітів,
немов на лезо лезом, піснею за піснею
на поклик відповіла, аж збудився вітер
і вимотався з тиші, де йому затісно.

І ширшає концерт. Шалені перегуки
здіймає квіття хор у барв грайливій піні,
і ніч — блакитний фільтр змінєє барви в звуки,
музики кип'яток наливши в лійку сині.

Із звуку в звук, з клітини у клітину, з шуму
ядра одного в шум рясний рослинних хорів
електрика натхнення ллється змінним струмом,
билини тонів вигинаючи угору.

Між листя й клоччя вплівся спів, мов блиск червінців,
кипуче, рвійно, схлипно і золотоструйно
окріп мелодії вливається по вінця,
кущами піни й полум'я розцвівши буйно.

І спів росте, мов повінь. Від землі по зорі
переливається від краю аж до краю.
Та чуйте: ще зростає вшир і вгору,
коріння ста дубів — підземні ліри грають.

Тут б'є, із надр прорвавшись, джерело похмілля,
як вітру стовп, знялась музика звідси,
і змії, мов смички, сичать на струнах зілля,

їм труби пнів із уст землі дають глибокий відзив.

Від співу місяць стерся, мов зужитий шеляг,
заник, змінився в млу, а може, в квіття віддих,
та не дають його шукати в рвійних трелях
розприслі соловейки — і не видно сліду.

Аж горла миті сріблом пухнуть від напруги,
солотке і п'янке знесилля морщить жили,
і скручуються звуки в світла смуги,
в птах очі сплющені від розкоші знесли.

Низькі октави — чорність і червоність всуміш
проходять в синь і зелень — два струнки акорди.
Високе "е" на скрипці з молодого шуму
у сніжність фляжолетів, що, мов холод, горді.

І зорі — діри в флейті ночі, що проваллям
розкрилась над землею, наче срібний розпач,
почули дотик майстра й пальці флейту палять,
і флейта палиться, мов квіт, струнка і проста.

Сплелися зорі, птахи, вітер і рослини
в один клубок клітин, в нерозпутане клоччя,
і лиш музика, мов потоп, усе поглине,
як вир, втягає в дно всі первні дня і ночі.

Надлюдські справи це, нелюдські квітів льоти,
празелень звуків, флейт прасова, дно натхнення.
Невидний і нечутний чийсь незнаний дотик
і трав, мов струн поземних, супровід зелений.

Для розуму зачинені, невидні двері
відчинить звук, мов ключ, мов ключ чуття несхибний.
Не птах, не квіт, це грає зміст, це грають первні
речей і дій, музика суті, дно незглибне.

Хто пише квітам ноти, хто ключами в'яже
в мелодію розприслі барви, краплі, шуми?
Хто квіття зміст і розпач зір плете в пасажі,
аж лігатурами спливає співу струмись?

Пейзаж мелодії мальований в атласі,
музики башта обросла акордів хмелем,
щаблі драбини гам поламані у басі,
спалахують щомить короткі ритурнелі.

Нашарування звуків, краєвиди співу,
тераса на терасі, зорі тхнуть морозом.
Не клич натхнення! Ніч брову зламає сиву,
а те, що звать мистецтвом,

творють
шал і розум.

Не клич, не клич небачно імені натхнення,
бо ось воно, як вітер, що звільнився з неба
і втік за межі простору у струм заземний.
На смугах п'яти ліній кільця нот — муз гребінь.

А я вже віддиху зловити більш не можу
і падаю, мов пень, у ями й вири гімнів.
Тоді найвищий тон бере в оркестрі ранок,
коли в таріль землі тарелем сонця гримне.

14 квітня 1936

Постійна адреса: http://ukrlit.org/antonych_bohdan_igor_vasyliovych/kontsert